

Дневникъ

(стенографски)

на

XVII-то обикновено Народно събрание Четвърта извънредна сесия

24. заседание

София, понеделникъ, 16 декемврий 1918 година.

(Открито отъ подпрѣдседателя д-ръ И. Момчиловъ въ 3 ч. 55 м. слѣдъ пладне)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звъни) Отъ 242 народни прѣдставители разписади сж се въ списъка 185. Има нуждното число присѣтствуещи. Обявявамъ за сѣданието за открито.

(По списъка отсутствувать слѣднитѣ г. г. народни прѣдставители: Захарий Ангеловъ, Константинъ Апостоловъ, Милко Бечевъ, Христо Божишки, Стоянъ Бошковъ, д-ръ Христо Георгиевъ, Сжбо Георгиевъ, Илия Георговъ, Иванъ Гешовъ, Василь Гулевъ, Петъръ Даскаловъ, Юрданъ Дечевъ, Александъръ Димитровъ, Георги Димитровъ, д-ръ Димитъръ Димитровъ, Василь Димчевъ, Станчо Донева, Младенъ Златковъ, Иванъ х. Ивановъ, Миле Каралеевъ, Мехмедъ Кемалъ, Георги Кирковъ, Маринъ Ковачевъ, Василь Коларовъ, Григоръ Коцевъ, Ангелъ Крушковъ, Тодоръ Лукановъ, Александъръ Малиновъ, Стефанъ Манафовъ, Никола Марчевъ, Александъръ Механджийски, Владимиръ Молловъ, Велю Недѣлковъ, д-ръ Василь Нейчевъ, Константинъ Николовъ, Константинъ Панайодовъ, Паскаль Паскалевъ, Кръстю Пастуховъ, Добри Петковъ, Венедиктъ Поповъ, Стефанъ Поповъ, Тотю Продановъ, Христо Радойковъ, д-ръ Еню Разпоповъ, д-ръ Василь Радославовъ, д-ръ Никола Сакаровъ, Христо Славейковъ, д-ръ Никола Стойчевъ, Дечо Теневъ, Каменъ Тошевъ, Никола Харлаковъ, Талятъ Мехмедъ х. Хюсеиновъ, Коста Ципорановъ, Крумъ Чапришковъ, Никола Шишковъ, х. Махмудъ Сабри бей Шукриевъ и Илия Януловъ)

Съобщавамъ на народното прѣдставителство, че народниятъ прѣдставитель г. Еню Петковъ моли да му се разрѣши, по много важни домашни причини, 10-дневенъ отпускъ. Понеже се е ползувалъ и по-рано съ други 10 дни, остава Камарата да рѣши. Който е съгласенъ да се разрѣши на народния прѣдставитель г. Еню Петковъ 10-дневенъ отпускъ, моля, да си вдигне ржката. Болшинство.

* Народниятъ прѣдставитель г. Василь Гулевъ моли да му се разрѣши 4-дневенъ отпускъ, по домашни причини. Прѣдседателството му разрѣшава.

Струмишкиятъ народенъ прѣдставитель г. Георги Стоиловъ моли да му се разрѣши 10-дневенъ отпускъ. Досега не се е ползувалъ съ такъвъ. Прѣдседателството му разрѣшава.

Шуменскиятъ народенъ прѣдставитель г. Талятъ Мехмедъ х. Хюсеиновъ е подалъ слѣдното заявление: (Чете) „По важни домашни причини, моля да ми се разрѣши 12-дневенъ отпускъ, начиная отъ 18 т. м.“ Който е съгласенъ да му се разрѣши исканиятъ отпускъ, моля, да си вдигне ржката. Болшинство.

Народниятъ прѣдставитель г. Никола Шишковъ моли да му се разрѣши, по важни домашни причини, 6-дневенъ отпускъ, считанъ отъ 16 т. м. Който е съгласенъ, моля, да си вдигне ржката. Болшинство.

Народниятъ прѣдставитель г. Каменъ Тошевъ е подалъ слѣдното заявление: (Чете) „По неотложни домашни причини, моля да ми се разрѣши 6-дневенъ домашенъ отпускъ, начиная отъ 16 т. м.“ Който е съгласенъ, моля, да си вдигне ржката. Болшинство.

Постѣпило е отъ кюстендилския народенъ прѣдставитель г. Величко Кознички питане къмъ г. министъръ-прѣдседателя и министъръ на външнитѣ дѣла и изповѣданията и г. министра на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве. Това питане ще се изпрати до надлежитѣ министри съ молба да дадатъ отговоръ.

Постѣпило е прѣдложение, съ което се подновява прѣдложението на народния прѣдставитель г. Сабри-бей Селимовъ. Това прѣдложение ще се напечати, ще се раздаде на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се постави на дневенъ редъ.

Постѣпилъ е отъ Министерството на финанситѣ законопроектъ за уреждане на дрѣжитѣ данъци.

Отъ сжщото министерство е постѣпилъ законопроектъ за измѣнение размѣра на нѣкои отъ такситѣ и бериитѣ събирани въ приходъ на държавното съкровище, съгласно съ законитѣ по разнитѣ вѣдомства. Тѣзи законопроекти ще се раздадатъ на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се поставятъ на дневенъ редъ.

Сжщо, постѣпило е прѣдложение отъ троянския народенъ прѣдставитель г. Христо Марковски по отпушане заплати на всички бивши учители, които сж подали въ законния срокъ заявление за учителствуване. Това прѣдложение ще се напечати, ще се раздаде на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще се постави на дневенъ редъ.

Минаваме къмъ разглеждане на въпроситѣ, поставени на дневенъ редъ.

На първо мѣсто въ дневния редъ е трето четене на законопроекта за употрѣбление чистата печалба на българската прѣвозна служба „Марица“ и сумитѣ, събрани отъ комисията за раздаване вагони на частни лица въ военно врѣме.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь д-ръ В. Черневъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за употребление чистата печалба на българската пръвозна служба „Марица“ и сумитъ, събрани от комисията за раздаване вагони на частни лица въ военно време

Членъ единственъ. Разрѣшава се на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата да употребѣи чистата печалба на българската пръвозна служба „Марица“ и сумитъ, събрани от комисията за раздаване вагони на частни лица въ военно време, както слѣдва:

1) 800.000 л. за построяване здание на централното управление на Министерството на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ;

2) 150.000 л. за построяване желѣзничарски санаториумъ при Костенецъ-бани, и

3) Остатъкътъ да се употребѣи за образуване фондъ, който да послужи за построяване на жилищни помѣщения за желѣзничарския персоналъ.

Изразходване на горнитъ суми ще става от Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата, съгласно закона за отчетността.

За управление на фонда, който ще се нарече „Евтини желѣзничарски жилища“, ще се изработи правилникъ отъ Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата“.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ на трето четене прочетения законопроектъ, моля, да си вдигнатъ ржката. Болшинство.

Слѣдъ това слѣдва: трето четене на законопроекта за разрѣшение на градскитъ общини Врачанска, Дедеагашка, Карнобатска, Сливенска и Чирпанска да сключатъ заеми. Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь д-ръ В. Черневъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрѣшаване на градскитъ общини: Врачанска, Дедеагашка, Карнобатска, Сливенска и Чирпанска да сключатъ заеми.

Чл. 1. Разрѣшава се на градскитъ общини: Врачанска, Дедеагашка, Карнобатска, Сливенска и Чирпанска да сключатъ заеми, въ размѣри и при условия, както слѣдва:

Чл. 2. Врачанска община. Заемътъ ще бѣде въ размѣръ на 277.000 л. и ще се сключи отъ Българската народна банка, при слѣднитъ условия: а) годишна лихва 7%, безъ опредѣленъ срокъ за изплащане, защото общината се е ангажирала да погаси тоя заемъ наведнажъ, щомъ получи отъ държавата приходитъ си по закона за допълнение чл. 88 отъ закона за градскитъ общини; б) редовното изплащане на заема ще бѣде гарантирано съ залога на приходитъ, посочени по-горѣ, т. е. съ тия, които общината ще получи отъ държавата; в) срѣдствата отъ заема ще се употребѣятъ изключително за изплащане на общинскитъ чиновници и служащи заплатитъ, добавъчното възнаграждение и дневнитъ пари, въ размѣръ на $\frac{1}{5}$ за минало време до края на 1918 г.

Чл. 3. Дедеагашка община. Заемътъ ще бѣде въ размѣръ на 300.000 л. и ще се сключи отъ Българската народна банка, при слѣднитъ условия: а) годишна лихва 7%; б) срокъ за изплащане 10 години; в) подъ гаранция на държавата; г) срѣдствата отъ заема ще се употребѣятъ изключително:

1. За изплащане заплатитъ на общинскитъ чиновници и служащи, за време отъ 1 октомврий 1917 г. до 31 декемврий 1918 г. 75.000 л.

2. За изплащане на добавъчното възнаграждение на сѣщитъ чиновници и служащи, за сѣщото време 15.000 „

3. За изплащане на сѣщитъ чиновници и служащи дневнитъ имъ пари, въ размѣръ на $\frac{1}{5}$, за време отъ 10 септемврий 1915 г. до 31 декемврий 1918 г. 45.000 „

4. За вещевени и други разходи на общината прѣзъ 1918 г. 4.000 „

Всичко . . . 139.000 л

5. Останалата частъ отъ заема 161.000 л. ще се изтегли отъ банката само слѣдъ настѣпването на нормални времена и ще се употребѣи за направа водопроводи на града; за заравяне окопи изъ улицитъ и изравняване и почистване сѣщитъ; за уреждане освѣтлението; за набавяне необходимитъ нѣща на пожарната команда и амбулаторията.

Чл. 4. Карнобатска община. Заемътъ ще бѣде въ размѣръ на 140.000 л. и ще се сключи отъ Българската народна банка, при слѣднитъ условия: а) годишна лихва 7%; б) срокъ за изплащане 30 години; в) редовното изплащане на лихвитъ и погашенията ще бѣде гарантирано съ залога на общинскитъ доходи, които общината ще получи отъ държавата по закона за допълнение чл. 88 отъ закона за градскитъ общини за годинитъ 1915, 1916, 1917, както и съ залога на свободнитъ общински доходи отъ кръвнината, кринината, кантарината и бача; г) срѣдствата отъ заема ще се употребѣятъ изключително:

1. За изплащане добавъчното възнаграждение на постояннитъ общински чиновници и служащи, за време отъ 1 юлий 1918 г. до 31 декемврий сѣщата година, както и за изплащане на всички общински чиновници и служащи — постоянни и врѣмenni — дневнитъ имъ пари, въ размѣръ на $\frac{1}{5}$, за време отъ 1 юлий 1916 г. до 31 декемврий 1918 г., а на врѣмenni — за време отъ 1 януарий 1918 г. до 31 декемврий сѣщата година, както и за изплащане на всички общински чиновници и служащи — постоянни и врѣмenni — дневнитъ имъ пари, въ размѣръ на $\frac{1}{5}$, за време отъ 10 септемврий 1915 г. до 31 декемврий 1918 г. 120.000 л.

2. За поправка на градскитъ чешми 15.000 „

3. За набавяне медикаменти, нужни за градската амбулатория 5.000 „

Всичко . . . 140.000 л.

Чл. 5. Сливенска община. Заемътъ ще бѣде въ размѣръ на 600.000 л. и ще се сключи отъ Българската народна банка при слѣднитъ условия: а) годишна лихва 7%; б) срокъ за изплащане 30 години; в) редовното изплащане на лихвитъ и погашенията ще бѣде гарантирано съ залога на общинскитъ доходи, заложенни прѣдъ сѣщата банка срѣду старитъ общински заеми, а именно: доходитъ отъ минералнитъ бани, интизапа, кръвнината, кантарината, кринината, сергитъ, общинската врѣхнината и общинскитъ налози, замѣстващи данъка октроа; г) срѣдствата отъ заема ще бѣдатъ употребѣени изключително:

1. За борба противъ епидемическитъ болести. 25.000 л.

2. За помощъ на болни, сакати, недѣлгави и неспособни за работа бѣлни сливенски граждани и гражданки, които не получаватъ помощъ отъ държавата 25.000 „

3. За дневни пари на общинскитъ и училищнитъ чиновници и служащи, въ размѣръ на $\frac{1}{5}$, за време отъ 10 септемврий 1915 г. до деня на общата демобилизация на въоръженитъ сили на царството 220.000 „

4. За изплащане добавъчното възнаграждение на общинскитъ и училищнитъ чиновници и служащи, за време отъ 1 януарий 1918 г. до три мѣсени слѣдъ общата демобилизация на въоръженитъ сили на царството 330.000 „

Всичко . . . 600.000 л.

Чл. 6. Чирпанска община. Заемътъ ще бѣде въ размѣръ на 200.000 л. и ще се сключи отъ Българската народна банка, при слѣднитъ условия: а) годишна лихва 7%; б) срокъ за изплащане 30 години; в) редовното изплащане на лихвитъ и погашенията ще бѣде гарантирано съ залога на общинския доходъ интизапъ; г) срѣдствата отъ заема ще се употребѣятъ изключително за изплащане на общинскитъ чиновници и служащи добавъчното възнаграждение и дневнитъ пари, въ размѣръ на $\frac{1}{5}$.

Чл. 7. Заложенитъ общински приходи ще се внасятъ направо въ Българската народна банка, която, като удържи потребната сума за лихви и погашения, остатъка ще прѣдава на общинската каса.

Чл. 8. Срѣдствата отъ заемитъ ще се прѣдвидятъ на приходъ и разходъ въ глосовитъ бюджети, или, ако тѣ сѣ утвърдени, въ допълнителни такива на надлежитъ общини.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ на трето четене прочетения законопроектъ, моля, да си вдигнатъ ржката. Болшинство.

Слѣдва: докладъ на комисията по Министерството на правосъдието по въпроса за народния прѣдставителъ Александъръ Механджийски.

Има думата г. министъръ-прѣдседателъ.

Министъръ-прѣдседателъ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Слѣдва на дневенъ редъ докладътъ на ко-

мисията по Министерството на правосъдието по въпроса за народния представител Александър Механджийски, но понеже въ следующето заседание, вероятно, ще бъде внесено предложение за амнистия, което предложение сигурно ще обеме и случая на г. Механджийски, аз бих молил дебатите да не се продължават, да не губим време за разискване на принципите, когато целта, която се гони, може би, ще бъде достигната въ свързка съ вѣшението, което Народното събрание ще вземе по въпроса за амнистията. От друга страна, и Министерският съвет има друга спѣшна работа, която изисква да може да разполага съ свободно време днесъ. Заради това аз моля да се изостави това разискване сега, да не продължат дебатите днесъ, а да се отложатъ.

Х. Кабакчиевъ: Кога ще се внесе предложението за амнистия?

Министър-председател Т. Теодоровъ: Въ идущето заседание ще бъде внесено предложението за амнистия.

В. Кознички: Не е раздадено.

Министър-председател Т. Теодоровъ: То ще бъде раздадено тогава и, по всѣка вѣроятностъ, ще обеме и този случай, и той ще се разрѣши тукъ.

Х. Кабакчиевъ: Законопроектъ ли ще има?

Министър-председател Т. Теодоровъ: Не законопроектъ, а има предложение на народни представители, което, обаче, още не е подписано, отпечатано и раздадено. Затуй моля да се вдигне заседанието днесъ и да остане да продължимъ дневния редъ за идущето заседание.

Председателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който е съгласенъ съ предложението на г. министър-председателя, моля, да си вдигне ржката. Болшинство.

Д. Кьорчевъ: Не е болшинство.

Председателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Идущето заседание ще бъде въ срѣда, съ следния дневенъ редъ . . .

В. Кознички: Въ дневния редъ да се постави и предложението на народните представители г. г. д-ръ Фаденхехтъ и Молловъ.

Нѣкой отъ либералните групи: На първо мѣсто амнистията.

Председателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Когато висе раздаде предложението за амнистия, тогава ще го поставимъ на дневенъ редъ.

Д. Кьорчевъ: Разтурете Камарата: не може такива компромиси всѣки день. Ще правимъ голѣма политика по този начинъ, съ дневния редъ!

Председателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Дневниятъ редъ за следующето заседание ще бъде следниятъ:

Първо четене на законопроектите: 1) за измѣнение размѣра на нѣкои отъ таксите и берните, събирани въ приходъ на държавното съкровище, съгласно съ законите по разнитъ вѣдомства; 2) за уреждане на прѣжитъ данъци; 3) за одобрение царските укази № 4 и 5 отъ 27 май и 7 юний 1918 г. и постановленията на Министерския съветъ, взети въ заседанията му отъ 20 септемврий 1917 г., протоколъ № 122; отъ 19 ноемврий 1917 г., протоколъ № 158; отъ 29 ноемврий 1917 г., протоколъ № 165; отъ 21 януарий 1918 г., протоколъ № 11 и пр., както и телеграмата № 2522 отъ 21 мартъ 1918 г. и заповѣдта № 195 отъ 24 юний 1918 г. на Министерството на финансите; 4) за допълнителни свръхемѣтни кредити по бюджетите за 1918 г. на сума 60.373.842 л.; 5) предложение за одобрение указите № 80, 96, 97, 98 и 99 отъ 1918 г., относително разрѣшаване на общините Никополска, Варненска, Плевенска, Орѣховска и Русенска да сключатъ заемъ, и 6) за измѣнение на публикуваните въ „Държавенъ вѣстникъ“ бр. 59/1913 г. и 99/1918 г. закони, съ които е разрѣшено на Хасковската градска община да сключи заеми.

Второ четене предложението на народните представители г. г. д-ръ Фаденхехтъ и Молловъ за прибавяне къмъ закона за устройството на сѣдилищата новъ прѣходенъ чл. 230.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 4 ч. 5 м. слѣдъ пладне)

Подпредседателъ: Д-ръ И. МОМЧИЛОВЪ

Секретарь: Д-ръ В. ЧЕРНЕВЪ

Зам.-началникъ на Стенографското бюро: В. ИВ. ВАСИЛИЕВЪ